

2. Національний стандарт 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності», затверджений Постановою Кабінету Міністрів України № 1185 від 3 жовтня 2007 р. Офіц. сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1185-2007-%D0%BF#Text> (дата звернення: 30.10.2022).

УДК 657.05:336.221

Л.П. Петришин, д-р екон. наук, доц. (ЛНУ ім. І. Франка, Львів)

Г.В. Мацьків, канд. екон. наук, доц. (ЛНУ ім. І. Франка, Львів)

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК НА АУТСОРСИНГУ

В умовах динамічних змін зовнішнього і внутрішнього середовища господарювання, розвиток бізнесу залежить від ефективного управління активами шляхом максимальної концентрації ресурсів на профільній діяльності підприємства. Однак, майже усі підприємства обтяжені непрофільними, але не менш важливими для свого функціонування службами та підрозділами. До таких підрозділів відноситься бухгалтерія, де здійснюються всі важливі процеси, починаючи з організації обліку на підприємстві та закінчуючи контролем за усіма господарськими операціями.

Згідно п. 4 ст. 8 Закону України від 16.07.1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», підприємство самостійно обирає форми організації бухобліку:

- введення до штату підприємства посади бухгалтера або створення бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером;

- користування послугами спеціаліста з бухгалтерського обліку, зареєстрованого як підприємець, який здійснює підприємницьку діяльність без створення юридичної особи;

- ведення на договірних засадах бухгалтерського обліку централізованою бухгалтерією або підприємством, суб'єктом підприємницької діяльності, самозайнятою особою, що здійснюють діяльність у сфері бухобліку та/або аудиторської діяльності;

- самостійне ведення бухгалтерського обліку та складання звітності безпосередньо власником або керівником підприємства. Ця форма організації бухгалтерського обліку не може застосовуватися на підприємствах, звітність яких повинна оприлюднюватися та в бюджетних установах [4].

Таким чином, норми законодавства не забороняють підприємствам передавати ведення бухгалтерського обліку стороннім

організаціям, укладаючи відносини з компанією-аутсорсером у рамках договору надання бухгалтерських послуг, а не на підставі трудового договору, як зі штатним бухгалтером.

Появу бухгалтерського аутсорсу в Україні пов'язують із стрімким зростанням економіки наприкінці 90-х років ХХ ст. та проблемою дефіциту кваліфікованих кадрів у сфері бухгалтерського обліку. На сьогодні в Україні близько 30% малих і середніх компаній делегують бухгалтерський облік фірмам-підрядникам. Якщо порівнювати з іншими країнами, то цей показник є значно вищим. Так, в США даний показник досяг 96%, а в Європі – 82%. Незважаючи на невеликі відсотки, цей вид бізнесу набирає своєї популярності і в Україні [4, с. 647].

Виділяють такі види бухгалтерського аутсорсингу, а саме:

- частковий (процесинговий) бухгалтерський аутсорсинг – вид співпраці, при якому передаються позаштатним фахівцям окремі бухгалтерські процеси. В цьому випадку підрядники працюватимуть тільки з тими документами, які для них готує підприємство, без перевірки достовірності даних. Такий вид бухгалтерського аутсорсингу підходить тим, хто хоче звільнити свого бухгалтера від частини операцій, але не довіряє повне ведення бухгалтерії стороннім особам.

- повний бухгалтерський аутсорсинг – вид співпраці, який передбачає передачу внутрішньої документації на повне бухгалтерське обслуговування сторонній компанії. У цьому випадку підрядник буде глибше вникати у внутрішні бізнес-процеси компанії та допомагати у вирішенні питань з податковими органами. Такий вид бухгалтерського аутсорсингу підходить компаніям без штатної бухгалтерії.

- аутсорсингове консультування – нерегулярні консультації з метою перевірки (коригування) дій штатних бухгалтерів. Такий вид бухгалтерського аутсорсингу підходить компаніям, сфера діяльності яких вимагає специфічних знань. Такі консультації будуть корисні всім, хто хоче відчувати себе більш захищено, адже податкове законодавство досить швидко змінюється [2, с. 15].

Таким чином, сучасний бухгалтерський аутсорсинг – це ефективний інструмент ведення бізнесу, який дозволяє позбавити керівника від вирішення всіх непрофільних завдань компанії і зосередитися на розвитку своєї справи в обраному напрямку. Аутсорсинг бухгалтерії може бути як довготривалим, так і короткотривалим, здійснюватися як на самому підприємстві, так і через використання технологій передачі даних.

Крім того, варто виділити переваги та недоліки бухгалтерського аутсорсингу для суб'єктів господарської діяльності. Так, до переваг бухгалтерського аутсорсингу варто віднести економію коштів підприємства на бухгалтерській службі; спеціалізоване бухгалтерське програмне забезпечення та кваліфіковані кадри компанії аутсорсера; матеріальна відповідальність аутсорсингової компанії (якщо це передбачено було договором) та інше. Серед недоліків варто виділити низький рівень конфіденційності інформації; невисока швидкість обробки інформації і відповідно досить низький рівень реагування на проблеми підприємства; недоцільність при наявності великого документообігу суб'єкта господарювання та інші [3, с. 53].

На початку 2020 року Україна посіла 20-е місце в глобальному рейтингу аутсорсингової привабливості (Global Services Location Index, GSLI), який включає 55 країн. У порівнянні з попереднім роком Україна піднялася на чотири позиції. Крім того, у цьому ж році 21 аутсорсингова компанія (з них 12 українських компаній і 9 компаній, які мають офіси в Україні) були включені до рейтингу Міжнародної асоціації ІАОР «The Global Outsourcing 100» [5], який містить перелік найкращих у світі компаній, що спеціалізуються на наданні аутсорсингових послуг. Рейтинг складався на основі заявок, отриманих і оцінених незалежною суддівською колегією від ІАОР. Основними критеріями для потрапляння у рейтинг були прибутковість, зростання команди, кращі проекти, рекомендації замовників, рівень корпоративної соціальної відповідальності, інноваційність рішень та отримані компанією сертифікати і нагороди.

Отже, ринок бухгалтерського аутсорсингу в Україні розвивається і демонструє доволі позитивну динаміку. Будемо сподіватися, що, незважаючи на військову агресію та воєнний стан в державі, вдасться зберегти окреслені тенденції та надалі нарощувати масштаби ділової активності аутсорсингових компаній.

Інформаційні джерела:

1. Грабчук І.Л., Прохоренкова К.В. Особливості бухгалтерського аутсорсингу в Україні. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2018. Випуск 6 (17). С. 647–650.
2. Давидюк Т.В., Легоцька Ю.І. Бухгалтерський аутсорсинг як інноваційний інструмент досягнення економічних переваг. Economic journal Odessa polytechnic university. 2018. № 1 (3). С. 11–18.
3. Назаренко О.В., Суrowsька А.В. Аутсорсинг бухгалтерського обліку: переваги, недоліки та особливості запровадження. Економіка та держава. 2018. № 12. С. 50–54.

4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV із змінами і доповненнями URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 21.10.2022).

5. The 2020 Global Outsourcing 100 [Електронний ресурс] URL: <https://www.iaop.org/Content/25/195/5148> (дата звернення: 25.10.2022).

УДК 004:657.6

Л.А. Поливана, канд. екон. наук, доц. (*ДБТУ Харків*)

О.А. Луценко, канд. екон. наук, доц. (*ДБТУ, Харків*)

ЦИФРОВІ ТЕРМІНОЛОГІЇ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Цифровий розвиток та його актуалізація в умовах пандемії – COVID-19 призвели до кризи та змусили підприємства всього світу визнати свої організаційні системи обмеженими. Фізичне дистанціювання супроводжуються значними обмеженнями, оскільки значна частина інформації надходить на основі невербальних методів спілкування, однак це надає поштовх для розвитку нових форм спілкування та комунікацій, набуття навиків такого спілкування. Ми усвідомили, що всі фізичні бар'єри для спілкування на відстані були подолані за допомогою Інтернету. Це підкреслило незаперечну важливість використання цифрових пристроїв і методів зв'язку для обміну ідеями. Перехід на такі форми призвів до збільшення використання потокових засобів, а отже, посилилася потреба суспільства в цифровізації. Цілкові усвідомили, що зміни в комунікаціях, обумовлені новими технологіями є не тільки умовою ефективного ведення міжнародного бізнесу сьогодні, а й запорукою його поліпшення в майбутньому. Ми погоджуємося з думкою, що в подальшому в нашому житті буде спостерігатися зростання віртуальних процесів, організованих навколо різних технологічних рішень, включаючи, у кінцевому підсумку, доповнену і віртуальну реальність. Таким чином, умови, спричинені пандемією, – це перевірка для підприємств, які неохоче сприймають цифрову трансформацію і зараз опинилися неготовими. Водночас підприємства, які не лише розробляли цифрові стратегії, але й використовували їх до кризи, зараз мають величезну перевагу над конкурентами.

Стрімкий розвиток цифрових технологій по всьому світі та підвищена потреба в них у період пандемії сприяли надшвидкому поширенню низки термінів, які увійшли до повсякденного вжитку